www.ishonch-doverie.uz

2011-yil 22-fevral № 23 (2904) seshanba

Ishonch

Insonga naf keltirish – oliy baxt

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

Моҳият

Инсон учун халқнинг ишончи, меҳру муҳаббатига сазовор бўлишдан ортиқ бахт йўқ.

Ислом КАРИМОВ

Янги кун янгиликлари

Жиззах

«Ҳунарманд аёллар» Жиззах вилоят ассоциацияси раҳбари Садоқат Йўлдошева Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҳузуридаги Фуқаролик институтлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларини қўллаб-қувватлаш жамоатчилик фондининг 5 миллион сўмлик грантини ютиб олди.

Ушбу грант лойиҳасининг мақсади Бахмал, Галлаорол, Жиззах туманларидаги қишлоқ аёлларида бизнес кўникмаларини шакллантиришдан иборат. Оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга кўмаклашиш баробарида ижтимоий ҳимояга эҳтиёжманд хотин-қизлар билан янада яқинроқ ҳамкорлик ўрнатилади.

Яқинда Бахмал туманида бўлиб ўтган учрашувда қирқдан зиёд тадбиркорликка қизиқувчи хотин-қизлар қатнашди. Лойиҳа доирасида қишлоқ аёлларига уй шароитида зардўзлик, қандолатчилик, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини консервалаш ўргатилади.

Қашқадарё

Чироқчи туманидаги «Шарбат» хусусий савдо-ишлаб чиқариш фирмаси «Халқ банки»нинг туман бўлимидан 55 минг АҚШ доллари миқдорида кредит олиб, корхонада модернизация ишларини амалга оширди. Натижада кунига 5 минг дона маъданли сув ва салқин ичимликлар ишлаб чиқарилмоқда. Айни пайтда 16 минг АҚШ долларига харид қилинган замонавий ускуналар ёрдамида нон маҳсулотлари тайёрлайдиган янги цех фаолияти йўлга қўйилди.

Сирдарё

«Савдоэнерго» ОТАЖ Ширин шаҳри филиали аҳолига намунали хизмат кўрсатиш учун қатор хайрли ишларни амалга оширмоқда. Хароба ҳолга келиб қолган икки қаватли бино яқинда корхона томонидан сифатли таъмирланди. Янги савдо мажмуаси пештахталаридан 600 турдаги озиқ-овқат, саноат ва халқ истеъмоли товарлари ўрин олган. Энг муҳими, савдонинг асосий қисми пластик карточкалар билан амалга оширилмоқда.

«Ishonch» хатқутисида

Нашрнинг янада қизиқарли ва мазмунли чиқишида газетхон фикри олий мезон ҳисобланади. Боиси, фаолиятдаги ютуқ ва камчиликлар, тўлдирилиши лозим бўлган ўринлар четдан кузатаётган кишига яққолроқ сезилади.

Шу маънода ўтган ҳафта давомида таҳририятга муштарий ва муаллифлар томонидан йўлланган 29 та хат ва мақола ижодий режа ва мақсадларимизни тўлдиришга хизмат қилди, десак хато бўлмайди. Ўқувчиларнинг ижодий фаолиятимиз, маънавий ва ижтимоий ҳаётдаги турли масалаларга оид таклиф ҳамда мулоҳазалари, шунингдек, ижодкорлар асарлари, олиму мутахассислар мақолаларидан иборат мазкур кўмакнинг газетамиз қиёфаси ва мазмунида ўзгариш ясай олишига шубҳа йўқ. Муштарийларимиз билан ижодий ҳамкорлик ва алоқаларимиз бундан кейин ҳам янада сермаҳсул бўлишига чин дилдан ишонамиз.

Ўқув доирасида

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши Ўқув марказида 14-19 феврал кунлари УзКУФга аъзо ташкилотлар ва Навоий кон-металлургия комбинати ходимлари касаба уюшмаси кенгашининг Хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси аъзолари малакасини ошириш бўйича ўқув ташкил этилди.

Таассурот ва тажриба

Ушбу ўқув доирасида комиссия аъзоларининг «Ўзэлектроаппарат-электрощит» ОАЖ қўшма корхонасига ташрифи катта қизиқишга сабаб бўлди. Улар, аввало, корхона тасарруфидаги «Саломатлик маркази» билан танишиб, ходимлар ва уларнинг оила аъзолари учун кенг шароитлар яратилганига гувоҳ бўлишди. Дарвоқе, бу ерда гимнастика, футбол, волейбол каби спорт турлари учун имкониятлар етарли.

Бундан ташқари, бассейн ва дам олиш хонаси ҳам замон талабларига мос жиҳозланган.

Тингловчилар корхонанинг бевосита ишлаб чиқариш жараёни билан ҳам танишишди. Жумладан, йиғиш, пакетлаш каби цехлардаги жараён, у ерда ишлаётган аёлларга яратилган шароит кўпчиликка манзур бўлди.

(Давоми 2-бетда)

Оқсаройда қабул

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 18 феврал куни Оқсаройда Америка-Ўзбекистон савдо палатаси раиси Кэролин Лэмм раҳбарлигидаги делегацияни қабул қилди.

Учрашувда Палата раиси К.Лэмм хоним Америка-Ўзбекистон савдо палатаси Президент Ислом Каримовга Ўзбекистон Республикаси иқтисодиётини самарали бошқариладиган бозор иқтисодиётига изчиллик билан ўтказишни таъминлагани учун фахрий мукофотни тақдим этганини таъкидлади. Унинг қайд этишича, таркибига «Боинг», «Хоневелл», «Женерал электрик», «Эксон мобил», «Женерал моторз», «Сикорски эйркрафт», «Зеппелин интернэшнл», «Нобель» каби жаҳоннинг етакчи йирик компаниялари кирадиган Америка-Ўзбекистон савдо палатасининг ушбу мукофотни тақдим этиш борасидаги қарори Президент Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилиб, Ўзбекистонда амалга оширилаётган, дунёда ривожланишнинг «ўзбек модели» деб ном қозонган бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш концепциясининг халқаро эътирофидир.

Учрашувда иштирок этган АҚШнинг етакчи «Боинг» ва «Хоневелл» корпорациялари раҳбарлари Президент Ислом Каримов томонидан ишлаб чиқилган ислоҳотларнинг беш тамойилга асосланган иқтисодий янгиланишларнинг «ўзбек модели» саросима ва бўҳронларсиз макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, туб тузилмавий ислоҳотларни амалга ошириш ва Ўзбекистонда бозор муносабатларига ўтиш учун шарт-шароит яратиш имконини берганини таъкидладилар.

Президент Ислом Каримовнинг маъмурий-буйруқбозлик тизимидан бозор иқтисодиётига ўтиш концепцияси, Юртбошимиз раҳнамолигида ишлаб чиқилган ва ўзининг ҳар томонлама пухта ва юксак самарадор эканини амалда исбот этган Инқирозга қарши чоралар дастури концепцияси ўтиш даврини бошдан кечираётган мамлакатларда макроиқтисодий ва тузилмавий ўзгаришларни ишлаб чиқиш ва татбиқ этишда муҳим амалий аҳамиятга эга бўлиб, нафақат ривожланаётган, балки ривожланган мамлакатлар учун ҳам яхши асос ва ўрнакдир.

Ўзбекистон фаол сармоявий сиёсат юритиш, рақобатбардош ва экспортга йўналтирилган маҳсулотлар ишлаб чиқариш, шунингдек, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш туфайли қисқа вақт ичида хомашёга таянган иқтисодиётдан саноат ва қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш, техник ва технологик янгилашга асосланган, диверсификацияланган иқтисодиётга ўтишни таъминлади.

Таъкидлаш жоизки, Халқаро валюта жамғармаси Ўзбекистон Республикасини МДҲнинг иқтисодиёти энг жадал ривожланаётган мамлакатлари, дунёдаги иқтисодиёти энг тез ривожланаётган беш давлат қаторига киритди.

Чуқур ўйланган, аниқ мақсадларга йўналтирилган, узоқ муддатга мўлжалланган Инқирозга қарши чоралар дастури концепцияси Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ўзгаришларнинг мантиқий давоми бўлди. Ушбу дастурнинг самарали амалга оширилиши макроиқтисодий ва молиявий барқарорликни сақлаш, иқтисодиётнинг реал секторини изчил ривожлантириш, шунингдек, истиқболда янада юксак суръатларда мустаҳкам иқтисодий ўсиш учун пухта замин яратиш имконини берди. Шу туфайли АҚШнинг «Женерал моторз», «Тексако», «Чартис» каби қатор компаниялари Ўзбекистонда йирик сармоявий лойиҳаларни амалга оширмоқда. Юқори технологиялар соҳасининг етакчилари деб эътироф этилган «Хоневелл», «Сикорски эйркрафт», «Эксон мобил», «Женерал электрик» сингари компаниялар Ўзбекистон иқтисодиётига сармоя киритиш жараёнини бошламоқда.

Америка-Ўзбекистон савдо палатаси вакиллари Ўзбекистоннинг макроиқтисодий кўрсаткичлари, айниқса, ялпи ички маҳсулот ўсишининг юқори суръати, бюджетдаги профицитнинг барқарорлиги, тўлов ва савдо баланси, олтин-валюта захиралари барқарор ўсаётганини ва давлат қарзи паст даражада эканлигини алоҳида таъкидладилар.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мазкур Палата икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий ва сармоявий ҳамкорликни кенгайтиришда муҳим рол ўйнашига ишонч билдирди.

Америка-Ўзбекистон савдо палатаси делегацияси аъзолари самимий қабул учун давлатимиз раҳбарига миннатдорлик билдирди.

Учрашувда Ўзбекистон билан АҚШ ўртасида иқтисодиёт ва сармоя соҳаларидаги муносабатларни янада ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди. Ўзбекистоннинг жадал ривожланаётган иқтисодиётига АҚШнинг илғор технологиялари ва сармоясини жалб қилишдан икки томон ҳам манфаатдор эканлиги ҳамда стратегик шериклик муносабатлари асосида бундай ҳамкорлик учун қулай шарт-шароит яратиш борасидаги ишлар давом эттирилиши алоҳида қайд этилди.

(ЎзА)

янги ходимларни фақатгина муайян муддатга тузилган меҳнат шартномаларига биноан ишга қабул қилиш мажбурияти.

14.7. Асосий ишидан озод этилмаган касаба уюшма қўмитаси раисига корхона ҳисобидан тўланадиган қўшимча ҳақ миқдори.

14.8. Халқаро меҳнат ташкилотининг «Корхоналарда меҳнаткашлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида»ги 135-Конвенциясига, шунингдек, «Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақидаги Низом»га биноан меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар ва меҳнат низолари комиссиясининг аъзолари меҳнаткашлар вакиллари деб эътироф этилиши:

14.9. Ишлаб чиқаришдаги асосий ишидан озод қилинмаган меҳнаткашлар вакилларига жамоатчилик ишларини бажариш учун ўртача иш ҳақи сақлаб қолинган ҳолда бўш вақт берилиши.

14.10. Меҳнаткашлар вакилларини интизомий жазо чораларини қўллаш, улар билан иш берувчи ташаббусига кўра меҳнат шартномасини бекор қилиш амалларидан муҳофаза қилиш кафолатлари.

XV. ЖАМОА ШАРТНОМАСИ БАЖАРИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ

15.1. Жамоа шартномаси бажарилишини текшириб борувчи қўшма комиссияни тузиш.

15.2. Жамоа шартномаси бажарилиши юзасидан оммавий текширув ўтказиш ва текширув натижаларини меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да муҳокама қилиш муддатлари.

15.3. Тармоқ (тариф), ҳудудий (минтақавий), ҳудудий-тармоқ келишувларини тан олиш ва уларни бажариш, жамоа шартномасини уларга мувофиқлаштириш борасида тарафларнинг мажбуриятлари.

15.4. Жамоа шартномасини амалга ошириш механизми.

15.5. Жамоа шартномаси мазмунини манфаатдор бўлинмалар ҳамда ходимлар эътиборига етказиш чоралари.

15.6. Жамоа шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тартиби.

XVI. ЖАМОА ШАРТНОМАСИ МАЖБУРИЯТЛАРИНИНГ БУЗИЛИШИ ЁКИ УЛАРНИ БАЖАРМАСЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

16.1. Тарафлардан бирининг жамоа шартномасида белгиланган шартлар бажарилмаганлиги ёки тўлиқ бажарилмаганлиги ҳақида берган тақдимномаларини бошқа тараф томонидан кўриб чиқиш муддатлари.

16.2. Жамоа шартномаси мажбуриятларининг бузилишида ёки бажарилмаслигида айбдор мансабдор шахслар жавобгарлиги.

ЖАМОА ШАРТНОМАСИГА ИЛОВАЛАРНИНГ ТАВСИЯВИЙ РЎЙХАТИ

1. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича Битим.
2. Ходимларнинг касбий тайёргарлиги, уларни бошқа касбга ўргатиш, малакасини ошириш, иккинчи касбга ўргатиш ишлари тўғрисида Низом.
3. Корхонада касаначилик меҳнатидан фойдаланиш тўғрисида Низом.

14

Буклаш чизиғи

1.1. Жамоа шартномасининг томонлари.

1.2. Жамоа шартномасини кучга кириш вақти ва амал қилиш муддати.

1.3. Жамоа шартномасининг ходимлар тоифалари, корхона бўлинмаларига нисбатан амал қилиш доираси.

1.4. Жамоа шартномаси шартларини касаначиларга нисбатан татбиқ этиш хусусиятлари.

1.5. Жамоа шартномасига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тартиби.

1.6. Меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар мазмунига қилинган ишораларнинг барчасида уларнинг жамоа шартномасини тузиш чоғидаги таҳририни назарда тутиш лозимлиги.

1.7. Иш берувчининг барча ходимларни жамоа шартномаси мазмуни билан таништириш мажбурияти.

II. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

2.1. Иш берувчининг мажбуриятлари:

а) меҳнат маданияти ва интизоми кўтарилишига эришиш, ишловчиларнинг касб маҳоратини юксалтириш, тариф ставкалари ва ишбай баҳолар амалдагиларига нисбатан пасайишига йўл қўймаслик;

б) меҳнат жамоасини моддий-техник ресурслар ва молиявий маблағлар билан ўз вақтида таъминлаб бориш;

в) меҳнат унумдорлигини юксалтириш, илғор тажрибани ўзлаштириш, фан ва техника ютуқларини амалиётга жорий этиш учун барча шарт-шароитларни яратиш;

г) ишлаб чиқариш дастурининг бажарилиши, корхонанинг молиявий аҳволи ва олинган фойданинг ишлатилиши ҳақида меҳнат жамоасини мунтазам хабардор қилиб бориш;

д) ходимлар учун касбий тайёргарлик, бошқа касбга ўргатиш, малака ошириш ишларини олиб бориш;

е) касаначилик меҳнатини ташкил этиш учун барча шарт-шароитларни яратиш;

ж) жамоа шартномасини тузишга, унинг бажарилиши устидан назоратни йўлга қўйишга, шунингдек меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда назарда тутилган бошқа масалаларга оид маълумотларни касаба уюшма қўмитасига тақдим этиб бориш;

з) белгилаб қўйилган меҳнат тартиби доирасида касаба уюшма қўмитаси билан ҳамкорлик қилиш, ўзаро таклифлар ва талабларни ўз вақтида кўриб чиқиш, меҳнат баҳсларини музокара йўли билан ҳал этиш;

и) ходимларни корхонани бошқаришда амалдаги қонунларга зид бўлмаган шакллардаги иштирокини таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш;

к) касаба уюшма қўмитаси вакилларини корхона бошқарувининг ҳайъат органларига киритилишига кўмаклашиш;

л) корхонани ва идорага қарашли турар жойни хусусийлаштириш вақтида ходимларнинг манфаатларига риоя қилиш;

м) рационализаторликни ривожлантириш;

н) корхонанинг иш самарадорлиги юксалиши-

3

Қирқиш чизиғи

ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилишга (асосий ишидан озод этилиб ёки этилмасдан) жалб қилинган юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассислар меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисида Низом.

23. Корхонада амалиёт ўтовчи олий ўқув юртлари талабаларининг ва ўрта-махсус касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисида Низом.

24. Йил якунлари бўйича мукофотлаш тўғрисида Низом.

25. Тўлиқ моддий жавобгарлик ҳақида шартнома тузилиши лозим бўлган ходимларнинг тоифалари рўйхати.

26. Бевосита пул ёки товар бойликлари билан муомала қилувчи ходимлар томонидан ишлар биргаликда бажариладиган ва бунда жамоа (бригада) моддий жавобгарлиги жорий этиладиган бўлинмалар рўйхати.

27. Меҳнат шароити ноқулай ишларнинг рўйхати ва уларни бажаришда иш вақтининг муайян муддати.

28. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган сут (ёки шунга тенг озиқ-овқат маҳсулотлари) билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

29. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган даволаш-профилактика озиқ-овқати, газли шўр сув билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

30. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган махсус кийим-бош, махсус пойабзал, бошқа шахсий ҳимоя ва гигиена воситалари билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

31. Дастлабки тарзда ва кейинчалик вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилиши ташкил қилинадиган касблар, лавозимлар ва ходимлар тоифалари рўйхати.

32. Таътил учун моддий ёрдам тўлаш тўғрисидаги Низом.

33. Меҳнат низолари комиссияси тўғрисидаги Низом.

34. Меҳнат низолари комиссиясига унинг фаолиятини амалга ошириш учун иш берувчи томонидан бериладиган хоналар, жиҳозлар, ташкилий техника ва бошқа моддий –техник воситалар рўйхати.

35. Моддий ёрдам кўрсатиш тўғрисида Низом.

36. Корхона ходимларига уй-жой олиш учун фоизсиз ссудалар бериш тартиби тўғрисида Низом.

37. Маданий-оммавий ва спорт тадбирларини ўтказиш сметаси.

38. Касаба уюшма қўмитасига касаба уюшма фаолиятини амалга ошириш учун иш берувчи томонидан бериладиган хоналар, жиҳозлар, транспорт ва алоқа воситалари рўйхати.

39. Соғломлаштириш жамғармаси ёки корхонада тузилган шунга ўхшаш бошқа жамғарма тўғрисида Низом.

Ўзбекистон КУФК меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими

16

Буклаш чизиғи

2011 йил учун жамоа шартномаларини тузишга оид ТАВСИЯЛАР

Маълумки, ходимлар учун меҳнат ҳуқуқларининг ва кафолатларининг энг паст даражаси қонунлар билан белгилаб қўйилади. Қонунлардагига нисбатан қўшимча меҳнат ҳуқуқлари ва кафолатлари бошқа норматив ҳужжатлар, шу жумладан шартнома йўсинидаги ҳужжатлар (жамоа келишувлари, жамоа шартномалари, бошқа локал ҳужжатлар), шунингдек, ходим ва иш берувчи ўртасида тузилган меҳнат шартномалари билан белгиланиши мумкин.

Жамоа шартномаси — корхонада иш берувчи билан ходимлар ўртасидаги меҳнатга оид, ижтимоий-иқтисодий ва касбга оид муносабатларни тартибга солувчи норматив ҳужжатдир.

Жамоа шартномалари ходимлар билан иш берувчиларнинг меҳнатга оид муносабатларини шартнома асосида тартибга солишга ва уларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини мувофиқлаштиришга ёрдам бериш мақсадида тузилади, чунки амалдаги қонун ҳужжатларида ходимларнинг ҳуқуқ ва кафолатлари борасида фақат энг кам миқдордаги ижтимоий зарурат белгилаб берилган.

Жамоа шартномалари, мулкчилик шакли, қайси идорага бўйсуниши ва ходимлар сонидан қатъи назар, корхоналар (ташкилотлар, муассасалар)[1] ва уларнинг юридик шахс ҳуқуқи берилган таркибий бўлинмаларида тузилади. Жамоа шартномаси амал қилиш муддатини томонлар белгилайди, одатда бу муддат ҳаракатдаги тармоқ келишувининг амал қилиш муддатидан ошмайди.

Меҳнат жамоаси умумий мажлиси (конференцияси) маъқуллаган, корхона раҳбари ва касаба уюшма қўмитаси раиси (ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи раҳбари) имзо чеккан жамоа шартномаси норматив-мажбурий кучга эга бўлади.

Жамоа шартномаси тузилиши олдидан иш берувчи билан касаба уюшма ўртасида музокаралар олиб борилади. Бунда касаба уюшмаси ёлланма ходимлар номидан қатнашади, уларнинг манфаатларини ифодалайди ва ҳимоя қилади. Томонлардан бирининг талаби, ташаббуси музокараларни бошлаш учун асос бўла олади. Тегишли ёзма хабар олган тараф етти кунлик муҳлат ичида музокараларга киришиши шарт.

Музокаралар олиб бориш учун томонларнинг тенг сонли вакилларидан иборат комиссия ташкил этилади. Комиссия таркиби, томонлар вакилларига бериладиган ваколатлар, музокаралар давомида уларнинг иш жойи, маоши, меҳнат ва ижтимоий имтиёзлари сақланиб қолиниши масала-

[1] *кейинги ўринларда «корхона» деб юритилади.*

1

Ishonch
2011-yil 22-fevral № 23 (2904)

Таассурот ва тажриба

(Давоми. Боши 1-бетда)

Сўнгра тингловчилар заводнинг мажлислар залида корхона фаолияти, касаба уюшма қўмитаси ва хотин-қизлар кенгашининг амалий ишлари билан атрофлича таништирилди ҳамда уларни қизиқтирган саволларга мутахассислар томонидан атрофлича жавоб берилди. Федерация Хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси раиси Мавжуда Халилова, комиссия масъул котиби Мавлуда Шукурова, «Ўзэлектроаппарат-электрощит» ОАЖ қўшма корхонаси бош директор ўринбосари Шерзод Жалилов, Тошкент шаҳар касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси ўринбосари Ғайрат Зуннунов, Тошкент шаҳар металлургия ва машинасозлик ходимлари касаба уюшмаси кенгаши раиси Шоикром Исроилов ушбу қўшма корхона тажрибасини оммалаштириш, умуман, жамиятда аёлларнинг ролини янада ошириш юзасидан тегишли тавсиялар бериб ўтишди.

— Қўшма корхонамиздаги 960 нафар ишчи-хизматчининг 326 нафари аёллардир, — деди корхона хотин-қизлар кенгаши раиси Умида Раззоқова. — Жамоа ва жамиятда аёллар фаоллигини оширишга, уларга кенг имкониятлар яратишга интилмоқдамиз.

Фаоллар иш жараёни, хотин-қизларга яратилган шароитлар ҳавас қиларли даражада эканлигини эътироф этган ҳолда ташкилотчиларга «Ўзэлектроаппарат-электрощит» жамоасининг илғор тажрибасини ўрганишда яхши имконият яратиб берганликлари учун ўз миннатдорчилигини билдиришди.

— Хотин-қизларни, айниқса, ёшларни ҳар томонлама муҳофаза қилиш, касб касалликларининг олдини олиш учун соғлом меҳнат шароитини яратишни корхона ўз зиммасига олган, — дейди касаба уюшма қўмитаси раиси Муқаддас Мирзараҳимова. — Жумладан, жамоа шартномасига асосан бир қанча имтиёзлар яратилган бўлиб, турмуш қураётган ёшларни моддий рағбатлантириш, ҳомиладор аёлларга қўшимча таътил бериш, кам таъминланган аёлларнинг даволанишида кўмаклашиш борасида қатор ижобий натижаларга эришилди.

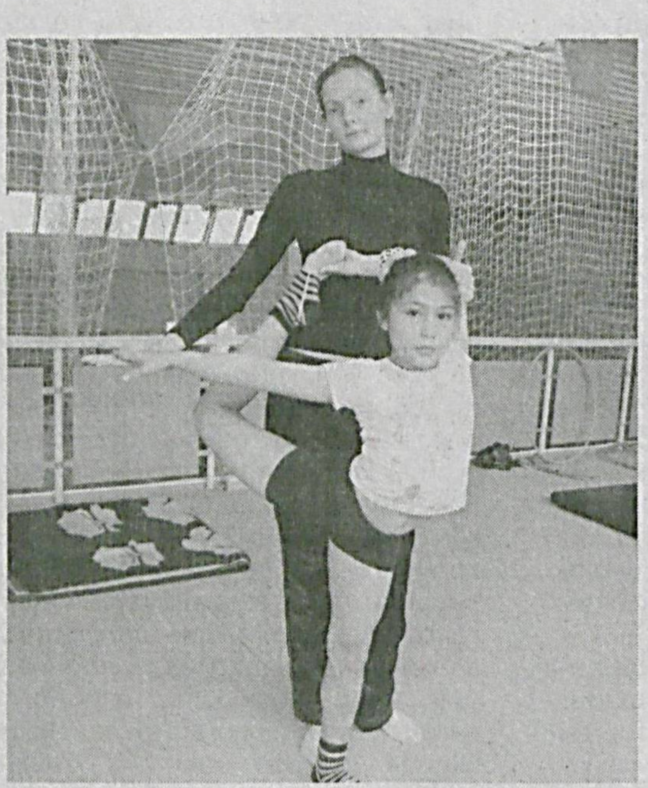

Таъкидлаш жоиз, хотин-қизлар комиссияси фаоллари бир ҳафталик ўқув давомида ЎзКУФК мутахассисларининг Президентимизнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» асарининг мазмун-моҳиятига бағишланган суҳбатларини, шунингдек, соғлом турмуш тарзи, хотин-қизлар меҳнатининг муҳофазаси, Меҳнат кодексининг аёлларга нисбатан амалиёти, тинчлигимизга таҳдид солаётган айрим бузғунчи оқимларнинг зарари ҳақида маърузалар тинглашди.

Айни пайтда, гендер тенглик ва ижтимоий шерикчилик, Халқаро меҳнат ташкилотининг фаолияти, Президентимизнинг «Мамлакатимизда демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси» ҳамда 2010 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2011 йилга мўлжалланган энг муҳим устувор йўналишларга бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузалари аҳамияти юзасидан билдирилган фикрлар ўқувнинг янада қизиқарли ўтишини таъминлади.

* * *

«Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари таҳририяти ходимлари билан бўлиб ўтган учрашув ҳам қизиқарли ва очиқ мулоқот тарзида ўтди. Унда таҳририят ижодкорлари газета мазмун-мундарижаси, келгусидаги режалар ҳақида батафсил маълумот беришди.

Таҳририят меҳмонлари газета фаолиятини муносиб баҳолаган ҳолда нашрни мазмунан бойитиш юзасидан асосли таклифларини билдириб ўтишди.

Акмал ТОШЕВ,
«Ishonch» мухбири

Икром ҲАСАНОВ олган суратлар

Касаба уюшма ва ёшлар

Ҳамкорлик — муваффақият омили

Қаерда фан тараққий этса, ўша жойда ҳар жабҳада юксалиш бўлади. Истиқлол йилларида Ўзбекистон Фанлар академиясида амалга оширилган ишларга назар ташлар эканмиз, олимларимиз, айниқса, ёш тадқиқотчилар тафаккурида салмоқли эврилишлар бўлганини кўрамиз.

Бугунги кунда академия тасарруфидаги 40 га яқин илмий-тадқиқот институтлари ва муассасаларда 97 нафар академик, 261 нафар профессор, 448 нафар фан доктори, 752 нафар катта илмий ходим, 1041 нафар фан номзоди, 387 нафар аспирант фаолият олиб бормоқда.

Академия ҳайъати, бирлашган касаба уюшма қўмитаси ҳамда ёшлар кенгаши ҳамкорликда талай ишларни амалга оширмоқда. Ёш тадқиқотчи, аспирант ва докторантларни ўзида бирлаштирган «Ёш олимлар кенгаши» ташкил қилинган бўлиб, уларнинг илмий изланишлари, инновацион лойиҳалари, тадбиркорликни ривожлантириш билан боғлиқ таклифларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Маъмурият ва касаба уюшма ташкилотлари Президент фармонлари, ҳукумат қарорларининг бажарилишини таъминлаш мақсадида, фан муассасаларида иш ҳақига қўшимча тўлаш, ходимлар ва аспирантларга имтиёз яратиш, меҳнатни муҳофаза қилиш масалаларини амалга оширмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан илмий-техника дастурларининг фундаментал амалий тадқиқотлари ва инновацион ишларини бажаришда қатнашадиган илмий ва раҳбар ходимлар маошига 50 фоизгача қўшимча ҳақ тўлаш, аспирантурага қабулни 50 фоизга кўпайтириш амалга оширилди. Шунингдек, ҳар йили Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши томонидан кам таъминланган, иқтидорли, жамоатчи аспирантлардан икки нафарига устама стипендия тўланмоқда.

— Касаба уюшма қўмитаси Фалсафа ва ҳуқуқ институти билан ҳамкорликда «Юксак маънавиятли оила ёш олимлар нигоҳида», «Баркамол авлод тарбиясининг маънавий-ахлоқий, ҳуқуқий, экологик, валеологик, акмеологик ва иқтисодий масалалари» мавзуида республика илмий-амалий, Тарих институти билан ҳамкорликда «Ўзбекистон тарихининг долзарб масалалари ёш олимлар тадқиқотларида: асосий йўналишлар ва ёндашувлар» мавзуида республика ёш олимларининг иккинчи илмий конференцияларини ўтказди, — дейди Фанлар академияси бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси Шерзод Жўраев. — Тадбирлар доирасида «Энг яхши илмий мақола», «Энг яхши инновацион ғоя», «Энг яхши илмий раҳбар» каби номинациялар бўйича ғолиблар аниқланиб, қўмитамиз томонидан муносиб тақдирланди.

Жорий йилнинг 25 февралида академиянинг «Ёш олимлар кенгаши», Фалсафа ва ҳуқуқ институти, Республика савдо-саноат палатаси, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши ва бирлашган касаба уюшма қўмитаси томонидан «Илғор илм-фан ютуқлари ва инновацион технологияларга асосланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш муаммолари», 30 мартда эса «Кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантиришда акмеологик билимларнинг роли» мавзуларида илмий-амалий конференцияларни ўтказиш режалаштирилган. Мазкур тадбирлардан кўзланган мақсад ҳам ёш олимларнинг инновацион ғояларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаларига йўналтириш ҳамда энг яхши лойиҳа эгаларини рағбатлантириб, янги марралар сари руҳлантиришдир.

Абдулатиф АБДУЛЛАЕВ,
«Ishonch» мухбири

лари томонларнинг қўшма қарори билан тасдиқланади. Музокара иштирокчиларига жамоа шартномаси мазмунини ташкил этувчи масалаларни эркин танлаш ва муҳокама этишда тўла эркинлик берилади.

Иш берувчилар касаба уюшмалари ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органлари кўриб чиқиш учун таклиф этган меҳнатга оид ва ижтимоий-иқтисодий масалалар юзасидан музокаралар олиб боришга мажбурдирлар.

Иш берувчилар касаба уюшмаларига, ходимларнинг бошқа вакиллик органларига музокаралар учун ўзларидаги зарур маълумотларни беришлари шарт. Музокараларнинг қатнашчилари, музокара олиб бориш билан боғлиқ бўлган бошқа шахслар, башарти ўзлари олган маълумотлар давлат ёки тижорат сири бўлса, уларни ошкор қилмасликлари керак.

Агар музокаралар жараёнида тарафлар ўзларига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра муросага кела олмаган бўлсалар, баённома тузилиб, унга тарафларнинг бу сабабларни бартараф этиш учун зарур чоралар ҳақидаги тугал равишда баён этилган, шунингдек, музокараларни қайта тиклаш муддатига доир таклифлари киритилади.

Комиссия ишлаб чиққан жамоа шартномаси лойиҳаси корхонанинг таркибий бўлинмаларида муҳокама қилинади ва тушган танқидий фикр-мулоҳазалар ҳамда таклифлар ҳисобга олиниб, меҳнат жамоасининг умумий мажлиси (конференцияси) муҳокамасига қўйилади. Жамоа шартномасига томонлар унинг лойиҳаси меҳнат жамоасининг умумий мажлиси (конференцияси)да маъқуллаганидан кейин уч кун ичида имзо чекишади.

Иш берувчининг манфаатларини ифода этувчи шахслар қуйидагилар учун жавобгар бўладилар:

— жамоа шартномасини тузиш, ўзгартириш ёки тўлдириш юзасидан олиб борилаётган музокараларда қатнашишдан бўйин товлаганлик ёки уларни ишлаб чиқиш ва тузиш муддатини бузганлик ёхуд тарафлар белгилаган муддатда тегишли комиссиянинг ишини таъминламаганлик учун;

— музокаралар олиб бориш ва жамоа шартномасига риоя этилиши устидан текшириш олиб бориш учун керакли ахборот тақдим этмаганлик учун;

— жамоа шартномаси мажбуриятларини бузганлик ва бажармаганлик учун.

Касаба уюшмаси, ходимларнинг бошқа вакиллик органи талабига кўра мулкдор ёки у вакил қилган шахс жамоа шартномаси мажбуриятлари бузилишида ёки бажарилмаслигида айбдор бўлган раҳбарга нисбатан қонун ҳужжатларида назарда тутилган чораларни кўриши шарт.

Жамоа шартномаларини тузишга оид мазкур тавсиялар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги (2008й. 29 декабр №76/1), Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши (2008 й. 29 декабр №ДЖ–05/641а) Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси (2008 й. 30 декабр №11/АШ-07-2675) ўртасида келишилган жамоа шартномаси макети асосида ишлаб чиқилган.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

2

Буклаш чизиғи

4. Иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш тартиби қўлланиладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

5. Йилнинг совуқ фаслларида очиқ жойларда ёки иситилмайдиган ёпиқ хоналарда ишлагани учун ходимларга иш вақтида махсус танаффуслар бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

6. Ходимларга ноқулай меҳнат шароитида ишлаганликлари учун йиллик қўшимча таътил олиш ҳуқуқини берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

7. Ходимларга алоҳида тусдаги ишларда, шунингдек, ўта зарарли ва ўта оғир меҳнат шароитларида ишлаганликлари учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

8. Ходимларга Корхонада (тармоқда)ги иш стажи учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

9. Йиллик қўшимча таътил бериладиган раҳбар ва мутахассис кадрлар лавозимлари рўйхати.

10. Ходимларга оғир ва ноқулай табиий-иқлим шароитларидаги иш учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

11. Меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги Низом.

12. Мукофотлаш тўғрисидаги Низом.

13. Ходимга тегишли мол-мулкдан (автотранспорт воситаларидан ташқари) фойдаланганлик учун харажатларни қоплаш меъёрлари.

14. Ходимларга кўчиб юриш билан боғлиқ ишлар учун устамалар тўланадиган касблар, лавозимлар ва ходимлар тоифалари рўйхати.

15. Доимий иши қатнаб бажариладиган характерга эга бўлган, шунингдек, бириктирилган участкалар доирасида хизмат қатновларида ходимлар сарф-харажатларини қоплаш учун устамалар тўланадиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

16. Корхона (тармоқ)даги кўп йиллик меҳнати учун устамалар тўлаш тўғрисида Низом.

17. Вахта услубидаги иш учун устамалар тўланадиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

18. Ноқулай, оғир ва зарарли меҳнат шароитлари учун қўшимча тўловлар ўрнатиладиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

19. Ишлар, ишлаб чиқаришлар ва тармоқларнинг технологик турларига биноан ишчилар тариф ставкаларига оширувчи тармоқ коэффициентлари ўрнатиладиган ходимлар касблари рўйхати.

20. Ишдаги иқлим шароитлари учун ёз ва қиш фаслларида қўшимча тўловлар ўрнатиладиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

21. Ходимнинг айби билан тайёрланган қисман яроқсиз маҳсулот учун камайтирилган ишбай баҳолар.

22. Ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга, улар малакасини оширишга, шунингдек, ўқувчи

15

Қирқиш чизиғи

га, хом ашё, материаллар, энергия ва бошқа ресурслар иқтисод қилинишига катта ҳисса қўшаётган ходимларни рағбатлантириб бориш.

2.4. Касаба уюшма қўмитасининг мажбуриятлари:

а) ижтимоий-меҳнат муносабатларига оид масалаларни, шунингдек, ишлаб чиқариш ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишда ходимлар номидан иш кўриш;

б) касаба уюшма қўмитаси вакилларини корхона бошқарувининг ҳайъат органларига сайланиши имкониятларидан фойдаланиш;

в) касаба уюшмаларига хос услублар ёрдамида, шу жумладан, ходимлар ўртасида меҳнат мусобақаларини ривожлантириш, улар меҳнати унумдорлигини юксалтириш, иш берувчи билан биргаликда ишлаб чиқариш илғорларини рағбатлантириш тизимларини ўрнатиш орқали корхонанинг барқарор фаолият кўрсатишига кўмаклашиш;

г) ички меҳнат тартиби қоидаларига, меҳнат интизомига риоя этилишига, меҳнат вазифалари ўз вақтида ва сифатли бажарилишига кўмаклашиш;

д) меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимларини такомиллаштириш, корхонани бошқариш, жамоа шартномаси мажбуриятларини такомиллаштириш, ходимларнинг меҳнат шартномасидаги вазифаларни тўлиқ ва сифатли бажаришларига кўмаклашувчи ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг жорий ва истиқболли режа ва дастурларини қабул қилиш каби масалалар юзасидан жамоа музокараларини олиб бориш бўйича таклифларни иш берувчига киритиб бориш;

е) ходимларни рационализаторлик ва ихтирочилик ишларида иштирок этишларига кўмаклашиш;

ж) мамлакатни модернизациялаш ва янгилаш, демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини қуриш борасидаги устувор дастурлар бажарилишини мониторинг қилиш ишларида иштирок этиш;

з) тармоқ кўрик-танловларида иштирок этиш ташаббуслари билан чиқиш.

III. МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ. БАНДЛИК КАФОЛАТЛАРИ.

3.1. Касбига, малакасига ва меҳнат шартномасига мувофиқ ходимларни тўла-тўкис иш билан таъминлаш. Касаначиликни ривожлантириш чора-тадбирлари.

3.2. Меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилишни фақатгина касаба уюшма қўмитасининг олдиндан розлигини олиб амалга оширилиши (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно).

3.3. Ходимнинг ташаббуси билан уни вақтинча бошқа ишга ўтказиш учун узрли сабаблар рўйхати, шунингдек, бошқа ишга ўтказилганда меҳнатга ҳақ тўлаш тартиби.

3.4. Иш берувчининг ташаббуси билан ходимни бошқа ишга ўтказиш муддатининг чегараси, меҳнатга тўланадиган ҳақнинг аниқ миқдорлари, шунингдек, ишлаб чиқариш зарурияти деб ҳисобланадиган ҳолатлар. *(Маълумот ўрнида: Халқаро*

4

Буклаш чизиғи

лари асосида касаба уюшмаси аъзолик бадалларини корхона бухгалтерияси орқали ушлаб қолиш ҳамда касаба уюшмасининг ҳисоб рақамларига ўтказиб бериш борасида тарафларнинг мажбуриятлари.

14.4. Иш берувчининг:

а) жамоа шартномасига кирмаган ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича қарорлар қабул қилишдан олдин Касаба уюшма қўмитаси билан олдиндан келишиб олиш;

б) касаба уюшма қўмитаси талаб қилганда унга меҳнат ҳамда ижтимоий-иқтисодий ривожланиш билан боғлиқ масалалар юзасидан маълумотлар тақдим этиш;

в) касаба уюшма қўмитасининг уставда белгиланган фаолиятини амалга ошириш учун уни хоналар, транспорт, ташкилий техника, алоқа воситалари, канцелярия моллари билан бепул таъминлаш мажбуриятлари.

14.5. Касаба уюшма қўмитасининг:

а) корхонанинг ижтимоий ва иқтисодий ривожланиш дастурларини бажарилишига кўмаклашиш, бу борада ходимлар ташаббуси ва ижодиётини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш;

б) қўлланилаётган меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари, иш ҳақи тўланиши, жамоа шартномаси бўйича қўшимча тўловлар берилиши тўғрилигини, шунингдек, меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси шароитларини яхшилаш бўйича тадбирлар бажарилишини назорат қилиш;

в) меҳнат тўғрисидаги қонунлар ижросини назорат қилиш, ходимлар ҳуқуқий саводхонлигини юксалтиришга кўмаклашиш;

г) касаба уюшма аъзоларининг меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш;

д) иш жойларидаги мавжуд камчиликларни ўз вақтида бартараф этилишига эришиш ва иш жойларини меҳнат муҳофазаси, хавфсизлик техникаси ва саноат санитарияси қоидалари талабларига мувофиқ ҳолатга олиб келиш борасида иш берувчи томонидан тегишли чоралар кўрилишини талаб қилиш;

е) ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини дам олиши ва соғломлаштирилиши учун ходимларнинг аризаларини тегишли соғломлаштириш масканларига йўлланмалар билан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан тасдиқланган меъёрлар доирасида таъминлаш;

ж) корхонада меҳнат ва турмуш шароитлари аҳволининг жамоат назоратини ташкил қилиш ва амалга ошириш;

з) касаба уюшма аъзолари орасида меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга қаратилган тушунтириш ва ташкилий ишларни олиб бориш, можароларга олиб келувчи вазиятларни олдини олишга қаратилган чоралар кўриш;

и) ҳар хил танловлар, спорт мусобақалари ғолибларини тақдирлаш учун рағбатлантирувчи совғалар ва мукофотлар таъсис этиш;

к) касаба уюшмалари Федерациясининг «Ishonch», «Ishonch-Доверие» газеталарига обунани таъминлаш мажбуриятлари.

14.6. Иш берувчининг касаба уюшмасига сайланган ходимларнинг бўшаб қолган иш ўринларига

13

Кўклам тадориги

Китоб тумани нафақат тарихи ва анъаналари, шунингдек, бетакрор табиати билан ҳам диққатга сазовор. Ҳисор ва Зарафшон тоғ тизмалари, ҳудуддан оқиб ўтувчи Оқсув ва Қашқадарё, «Асрлар садоси» биринчи анъанавий халқаро фестивали ўтган Қоратепа адирлари туманнинг чиройига чирой қўшади.

Тоғ бағридаги боғлар

Воҳанинг минглаб гектар токзорларида тоифи, ҳусайни, кишмиш, келинбармоқ, султони каби хўраки, «Саферави», «Баяншире», «Изабелла», «Мускат» сингари саноатбоп сершарбат узум навлари ўсади. Варганзанинг донадор анорлари, Сумак қишлоғининг нашватилари бутун республикага машҳур.

Вилоятнинг 60-65 фоиз узумини, 30-35 фоиз сабзавотини етказиб берувчи тоғлар орасидаги туманда «20 йилликка 20 тупдан кўчат экиш» ташаббуси кенг қўллаб-қувватланмоқда. Сербиядан олиб келинган серҳосил мева кўчатларидан, 12 гектарлик боғ яратган «Ҳайработ сервис» масъулияти чекланган жамияти жамоасининг амалга ошираётган ишлари ибратлидир.

Тумандаги 4949 гектар узумзорнинг 3430 гектари, 2391 гектар боғнинг 1140 гектари яхши ҳосил бераётир. Қолган боғ ва токзорларнинг туп сони тўлдирилиб, янгитдан мевали кўчатлар ва ток экилди.

Ўзига хос деҳқончилик мактаби яратган туман миришкорлари, боғбонлари, кичик бизнес ва тадбиркорлик билан шуғулланаётган фидойиларнинг иш тажрибалари вилоят бўйича оммалаштирилгани бежиз эмас, албатта.

Иззат ҲИКМАТОВ

Ishonch
2011-yil 22-fevral № 23 (2904)

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг муҳим йўналишларидан бирига айланиб бормоқда. Президентимизнинг 2006 йил 5 майдаги «Микрокредитбанк» очиқ акциядорлик-тижорат банкини ташкил этиш» тўғрисидаги фармони билан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни микромолиялашга ихтисослашган янги банк ташкил этилди.

«Микрокредитбанк»
ЁШ ТАДБИРКОРЛАР ҲУЗУРИДА

«Микрокредитбанк» ўтган йиллар мобайнида мамлакатимиз молиявий бозорида ўз ўрнини топди ва кўрсатилган хизматлар самарадорлигини таъминлаш борасида муайян тажриба орттирди. Банк ўзининг дастлабки қадамлариданоқ аҳолининг турли қатламлари билан ҳамкорликни йўлга қўйди. Тадбиркорлар, ёшлар, айниқса, касб-ҳунар коллежларининг битирувчилари билан ташкил этилган ҳамкорлик асосида кўплаб ишлаб чиқариш корхоналари ташкил этила бошланди.

Тадбиркор хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш эса ҳар томонлама самара бера бошлади. Бу хайрли ишлар, биринчидан, уйдаги аёлларга бола тарбиясидан ажралмаган ҳолда ишлаш имкониятини яратса, иккинчидан, ҳар бир хонадонга моддий фаровонлик бахш этади. Шуни ҳам айтиш керакки, кўплаб кичик корхона, ҳатто соҳалар борки, улар асосан хотин-қизлар меҳнати билангина равнақ топади.

«Микрокредитбанк» шунинг учун ҳам Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили муносабати билан Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси билан биргаликда тадбиркорликни оммалаштириш мақсадида мамлакатимизнинг узоқ нуқталарида, аҳоли пунктларида учрашувлар ўтказа бошлади. Бундай семинарларда яратувчанлик истагида изланаётган ишбилармонларга меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар асосида яратиб берилган имкониятлар, жумладан, хотин-қизларни молиявий қўллаб-қувватлаш борасида банк томонидан амалга оширилаётган хизматларнинг мазмун-моҳияти тушунтирилмоқда.

Навбатдаги тадбир Сирдарё вилоятининг Оқолтин ва Ховос туманларида ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси ходимлари, вилоят ва маҳалла фуқаролар йиғинларининг раҳбарлари, ҳуқуқ-тартибот ҳамда солиқ идораларининг ходимлари, шунингдек, бошқа ҳамкор ташкилотлар вакиллари, коллеж битирувчилари, тадбиркор аёллар иштирок этишди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга ихтисослашган мамлакатимиздаги энг йирик микромолиявий ташкилот — «Микрокредитбанк» очиқ акциядорлик тижорат банки юртимизда оилавий бизнесни ривожлантириш, айниқса, олис туман ва қишлоқлардаги хотин-қизларни, ёшларни соҳага кенг жалб қилиш борасида собитқадамлик билан иш олиб бормоқда.

Хотин-қизлар тадбиркорлигини ривожлантириш учун банк томонидан 2010 йил давомида 26 миллиард сўм миқдорида сармоя ажратилди. Натижада, мамлакатимиз миқёсида 17 мингдан зиёд янги иш ўрни ташкил этилди. Жумладан, Сирдарё вилоятида фаолият кўрсатаётган тадбиркор аёлларга 1,5 млрд. сўмга яқин сармоя ажратилди.

Шунингдек, ўтган йилда республикамизда 1546 нафар ёш тадбиркорга 3,6 млрд. сўм бошланғич сармоя ажратилди. Сирдарё вилоятида эса 228 нафар ёш тадбиркорга 231,3 млн. сўм микрокредит берилди. Жорий йилда эса республикамиз бўйича тадбиркор хотин-қизларга 30 млрд. сўм миқдорида сармоя ажратилиши кўзда тутилмоқда.

Анжуманда «Микрокредитбанк» мутахассислари имтиёзли микросармоялардан фойдаланиш қоидалари, кичик сармоялардан имкон қадар самарали фойда олиш ва оила учун доимий даромад манбалари яратиш тўғрисида батафсил тушунча беришди.

Йиғилиш иштирокчиларига хотин-қизларнинг «Микрокредитбанк»дан олган сармоялари эвазига яратган товар ва маҳсулотларидан тайёрланган кўргазма намойиш этилди. Мазкур кўргазма сирдарёликларнинг фаровонлигимизга қўшаётган ҳиссалари тўғрисида хулоса чиқаришга имкон беради.

— «Микрокредитбанк»нинг имтиёзли микросармояларидан фойдаланиб, аввало, халқ ҳунармандчилигини ривожлантиришга катта ҳисса қўшишаётганининг гувоҳи бўлдик, — дейди йиғилишда иштирок этган Хотин-қизлар қўмитаси вакили Дилбар Алимжонова. — Чиройли, чет элда ишлаб чиқарилаётганлардан асло қолишмайдиган буюмлар, либосларга кўплаб буюртмалар тушаётгани қувонарлидир. Шунингдек, сирдарёлик миришкор аёллар кўргазмага чўлда етиштирган помидор-бодрингларини тақдим этишди.

Йиғилиш якунида коллеж битирувчиларининг «Микрокредитбанк» томонидан танлаб олинган энг яхши ва мукаммал лойиҳаларига бошланғич сармоя сертификатлари тақдим этилди.

«Микрокредитбанк» сармоялари тадбиркорлик, бунёдкорлик ва тараққиёт хизматида!

Насиба ИСМАТОВА,
«Ishonch» мухбири

● Акс-садо

Юрт тараққиётига масъулмиз

Республикамиз Президентининг 2010 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг якунлари ва 2011 йилга мўлжалланган энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузаси мамлакатимизнинг бугуни ва эртасини рангин бўёқларда чизиб бергандек бўлди. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йилида соҳада катта ўзгаришлар бўлиши дастлабки қадамларданоқ сезилиб қолди. Бу борада тузилган Давлат дастури ҳам ҳар биримизни халқ фаровонлигини ошириш йўлида сидқидилдан меҳнат қилишга чорлайди.

Биргина 2010 йил мисолида оладиган бўлсак, туманимиздаги гузар ва марказдан олис қишлоқларда кўплаб бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Имтиёзли кредитларнинг ажратилиши туфайли касаначилик, маданий-маиший хизмат шохобчалари, савдо тизимининг бир қанча турларига асос солинди. Ўнлаб ёш оилалар замонавий лойиҳалар асосида қурилган уйларга кўчиб ўтди.

Идорамизга ёрдам ёки маслаҳат сўраб келган кичик бизнес вакиллари, хусусий тадбиркорларга қўлимиздан келганча кўмаклашмоқдамиз. Уларга ҳужжатларнинг пишиқ ва пухта тўлдирилиши борасида доимо маслаҳатлар бериб боряпмиз. Зеро, севимли ватанимиз тараққиётини юксалтириш, фаровон кунларга етишишга камарбасталик қилиш бурчимиздир.

Усмон ШАРИПОВ,
Нарпай туман давлат нотариуси

сия ҳисоб варақларига қўшимча маблағ ўтказиш.

9.6. Иш берувчининг ишлаётган пенсионерларга ўтган ой учун пенсияни ойнинг иккинчи ярми учун тўланадиган иш ҳақи билан бир вақтда тўлаб бориш мажбурияти.

9.7. Иш берувчининг ўз маблағлари мавжуд бўлган тақдирда пенсиялар, компенсациялар ва нафақаларни ойнинг иккинчи ярми учун тўланадиган иш ҳақи билан бир кунда ўз маблағлари ҳисобидан (тўланган суммаларни кейинчалик нобюджет Пенсия жамғармаси маблағидан қоплаш шарти билан) тўлаб бориш мажбурияти.

9.8. Ходимлар фарзандларини болалар соғломлаштириш оромгоҳларида дам олишларини таъминлаш, бунда айрим тоифадаги ходимларга йўлланмалар нархини тўла ёки қисман қоплаш.

9.9. Корхонага қарашли ижтимоий инфратузилма объектларини, шу жумладан, санаторий-профилакторий, болалар соғломлаштириш оромгоҳлари, ётоқхоналар ва турар жой биноларини таъмирлаш, сақлаб туриш ва ишлашини таъминлаш.

9.10. Корхонанинг молиявий имкониятларидан келиб чиққан ҳолда бериладиган бошқа кафолатлар ва имтиёзлар (Масалан, овқатланиш, йўл кира, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш, дафн маросими сарф-харажатлари учун, ходим узоқ вақт мобайнида бетоб бўлганда, таътилга кетаётганда, пенсияга чиқаётганда моддий ёрдам кўрсатиш, кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш, ходимларни эмлаш, айрим тоифадаги ходимлар учун соғломлаштириш йўлланмалари нархини тўла ёки қисман қоплаш, ходимлар фарзандлари учун Янги йил совғаларини харид қилиш, ходимларни гўшт-сут маҳсулотлари, мева-сабзавотлар ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлаш, бунинг учун бўш ерларда ёрдамчи хўжаликлар, боғлар ва томорқалар барпо этиш ва ҳоказо).

X. МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ, СПОРТ ИШЛАРИ

10.1. Маданий-маърифий, жисмоний тарбия-соғломлаштириш ишлари учун касаба уюшма қўмитаси ҳисоб рақамига маблағ ўтказиб бориш.

10.2. Маданий-маърифий ишларни яхшилаш борасида тарафларнинг мажбуриятлари:

— «Маънавият ва маърифат» хонасини ташкил этиб, уни ЎзКУФКнинг ва Республика Маънавият ва тарғибот маркази тавсиялари асосида жиҳозлаб, Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов асарлари, Мустақиллик йилларида чоп этилган замонавий адабиётлар ҳамда плакатлар, стендлар ва техник воситалар билан таъминлаш;

— таниқли фан, адабиёт ва санъат арбоблари, адабиётшунослар, ишлаб чиқариш илғорларини жалб этган ҳолда, ҳар-хил мавзудаги мазмунли ва қизиқарли учрашувлар ташкил этиш;

— тасарруфдаги кутубхона, маданият уйлари ва саройлари фаолиятини ривожлантириш;

— ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида бадиий ҳаваскорликни ривожланишига ёрдам кўрсатиш;

— касб маҳорати бўйича мусобақа, танлов ва тадбирлар ўтказиш;

10

Буклаш чизиғи

тўлаш белгиланган муддатларга нисбатан кечикканлиги учун жавобгарлиги, шу жумладан, моддий жавобгарлиги.

5.7. Ходимларнинг пластик карточкаларига ўтказиладиган иш ҳақининг фоиз чегараси.

5.8. Меҳнатнинг янги нормалари, тариф сеткаси ва ишбай баҳоларни касаба уюшма қўмитаси билан албатта келишиб олиш, уларни жорий этиш тартиби.

5.9. Оширилган миқдордаги меҳнат ҳақи, устамалар, қўшимча тўловлар ва компенсацияларнинг турлари ва миқдорлари.

(Масалан,

5.9.1. тунги вақтдаги ва кечки сменадаги иш учун тўланадиган ҳақ;

5.9.2. иш вақтидан ташқари ишлар, дам олиш ва байрам кунларидаги иш учун тўланадиган ҳақ;

5.9.3. кўп сменали режимдаги иш учун устамалар;

5.9.4. хизмат сафарлари учун компенсация тарзидаги тўловлар;

5.9.5. иш берувчининг розилиги билан ходим ўзига тегишли мол-мулкдан фойдалангани учун харажатларни қоплаш;

5.9.6. иш берувчининг таклифига биноан ходим бошқа жойдаги ишга кўчиб борганда унинг қўшимча харажатларини тўлаш;

5.9.7. кўчиб юриб ва қатнаб бажариладиган характердаги ишлар учун устамалар;

5.9.8. вахта услубидаги иш учун устамалар;

5.9.9. оғир ва зарарли меҳнат шароитлари учун қўшимча тўловлар;

5.9.10. ишлар, ишлаб чиқаришлар ва тармоқларнинг технологик турларига биноан ишчилар тариф ставкаларига оширувчи тармоқ коэффициентлари;

5.9.11. ишдаги иқлим шароитлари учун (ёз ва қиш фаслларида) қўшимча тўловлар;

5.9.12. иш жараёнида зарарсизлантириш воситаларидан фойдаланганлиги учун ҳожатхона фаррошларнинг лавозим маошларига компенсация;

5.9.13. бошқа устамалар (масалан, юқори касб маҳорати учун, устозлик учун, илмий даражалари ва илмий унвонлари учун, кўп йиллик меҳнати учун, меҳнатдаги ютуқлари учун, бажараётган ишининг мураккаблиги ёки алоҳида муҳим ишлар учун уларни бажариш вақтига).

5.10. Мукофотлаш, шунингдек, йил якунлари бўйича тақдирлаш тизимлари.

5.11. Ходимнинг айби билан тайёрланган қисман яроқсиз маҳсулот учун камайтирилган ишбай баҳолар.

5.12. Ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга, улар малакасини оширишга, шунингдек, ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилишга жалб қилинган ходимлар меҳнатига ҳақ тўлаш.

5.13. Корхонада амалиёт ўтовчи олий ўқув юртлари талабаларининг ва ўрта-махсус касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш.

5.14. Иш берувчи ва меҳнат жамоаси манфаатларига доир вазифаларни бажариш чоғида (малака ошириш, рационализаторлик таклифларини жорий этиш ишида қатнашиш, хизмат сафарида бўлиш, тиббий кўрикдан ўтиш, навбатчилик

7

Қирқиш чизиғи

— ёшлар билан ишлаш бўйича комплекс дастур ва уни амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш;

— ёш мутахассислар ва ёш усталар кенгашини тузиш;

— ёш ходимлар, мутахассислар ва бошқалар ўртасида касб маҳорати бўйича танловлар ўтказиш;

— ёш оилалар аъзолари бўлмиш ходимларга ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш.

12.2. Меҳнатни муҳофаза қилиш, иш вақти, таътиллар ва бошқа меҳнат шартлари соҳасида ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар учун қўшимча имтиёзлар.

12.3. Олий ва ўрта махсус касб-ҳунар таълими муассасаларида ёш мутахассисларни тайёрлаш борасида аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш.

12.4. Коллеж ва олий ўқув юртларини тугатиб, корхонада биринчи йил меҳнат қилаётган ёш мутахассисларга қўшимча ҳақ тўлаш.

12.5. Ёш ходимлар ва ёш оилалар учун банклар томонидан бериладиган узоқ муддатли кредитларни олишда кафиллик қилиш.

12.6. Ишга келган ёш мутахассисларга бир марталик тўлов бериш.

12.7. Қуйидаги ҳолларда фоизсиз ссудалар бериш:

а) ёш оила аъзолари бўлган ходимларга – мамлакатимизда ишлаб чиқарилган узоқ муддат фойдаланиладиган истеъмол молларини харид қилиш ва уй-жой қурилиши учун;

б) сафарбарлик захирасидаги ҳарбий хизматга чақирилган ходимларга — пул маблағларини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг махсус ҳисоб рақамига киритиш учун.

12.8. Таълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимлар учун иш жойидан ҳақ тўланадиган қўшимча таътилга чиқиш, қисқартирилган иш ҳафтаси шароитида ишлаш ва бошқа имтиёзлар.

XIII. МЕҲНАТ НИЗОЛАРИНИ ҲАЛ ЭТИШ.

13.1. Меҳнат низолари комиссиясини тузиш, унинг миқдорий таркиби ва ваколатлари муддати.

13.2. Меҳнат низолари комиссияси фаолиятини ташкилий-техникавий жиҳатдан таъминлаш.

XIV. ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЧИЛИК. КАСАБА УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИНИНГ КАФОЛАТЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШИ

14.1. Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган халқаро шартномалар ҳамда Халқаро меҳнат ташкилотининг конвенцияларига биноан касаба уюшмасининг ҳуқуқларига риоя қилиш, унинг фаолиятига ҳар томонлама кўмаклашиш борасида иш берувчининг мажбуриятлари.

14.2. Касаба уюшма қўмитасини корхонада ходимларнинг ягона вакиллик органи сифатида тан олиниши.

14.3. Касаба уюшма аъзоларининг ёзма ариза-

12

Буклаш чизиғи

меҳнат ташкилотининг 29-Конвенциясига биноан иш берувчининг ташаббуси билан ходимни вақтинча бошқа ишга ўтказиш муддатининг чегараси йил давомида 60 кундан ошмаслиги лозим).

3.5. Иш берувчининг ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида камида икки ой олдин тегишли касаба уюшмаси органи (ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи)га ахборот тақдим этиш ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга ошириш борасидаги мажбуриятини аниқлаштириш. «Ходимларни оммавий равишда ишдан озод этилиши» тушунчасининг мезонлари.

3.6. Қисқартирилаётган ходимларни қайта тайёрлаш ва қайта ўқитиш борасида иш берувчининг мажбуриятлари.

3.7. Ходимларни оммавий равишда ишдан озод этилиши оқибатларини юмшатишга қаратилган чоралар. Масалан,

а) ишдан бўшатиб олинган ходимларни иш билан таъминлаш учун кичик бизнес субъектларини таъсис этиш;

б) ўриндошликни, вақтинча ишлайдиган ходимлар сонини чеклаш, бир неча касбда ишлашни тақиқлаш, фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича бажариладиган ишларни жамоанинг ўзига бериш;

в) ходимларнинг хоҳишига кўра уларга иш ҳақи сақланмаган ҳолда қисқа муддатли таътиллар бериш;

г) қисқартириш тўғрисидаги огоҳлантириш амал қилаётган даврда ходимнинг ўз хоҳиши билан меҳнат шартномасини бекор қилинишини томонлар келишувига биноан огоҳлантириш муддатига мувофиқ келадиган пуллик компенсация тўлаш билан амалга ошириш;

д) бўшатиб олинаётган ходимларнинг малакасини ўзгартириш ва бошқа касбга ўргатиш учун Аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш Маркази билан шартнома тузиш;

е) ходимлар сони қисқартирилиши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилиниши тўғрисида огоҳлантириш олган ходимга огоҳлантириш муддати давомида бошқа иш қидириш учун бўш вақт бериш;

ж) қисқартириш ўтказилаётганда ишда қолдириш учун афзаллик ҳуқуқи бериладиган ходимларнинг қўшимча тоифаларини белгилаб қўйиш (агар улар Меҳнат кодексининг 103 моддасига биноан бундай имтиёзга эга бўлмасалар).

IV. ИШ ВАҚТИ ВА ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ

4.1. Ходимларнинг турли тоифалари учун иш вақтининг узунлиги.

4.2. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимлар учун қисқартирилган иш вақти.

4.3. Ходимнинг илтимосига кўра унга тўлиқсиз иш вақти белгиланиши учун асослар рўйхати.

4.4. Иш вақтини жамлаб ҳисобга олишни қўллаш тартиби, шунингдек, ҳисобга олинадиган давр мобайнида ходимларга ҳар ойда тўланадиган иш ҳақи миқдорини тенглаштиришга қаратилган чора-тадбирлар. Иш вақтини жамлаб ҳисобга олишда ҳисобга олинадиган давр муддати (ой, чо-

5

Омон бўлинг,
МУҲТАРАМ ГАЗЕТХОН

Ishonch
2011-yil 22-fevral № 23 (2904)

■ Тадбир

Ғолибликка не етсин? Буни уддалай билганларнинг ҳурматини жойига қўйиш ва уларни рағбатлантириш эса янги муваффақиятларнинг калити дейиш мумкин. Шу маънода Тошкент вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши вилоят Жисмоний тарбия ва спорт жамияти билан ҳамкорликда 2010 йил якунига бағишланган тадбир ўтказди.

Рағбатдан кўнгил шод

Баркамол авлод йилида вилоят жисмоний тарбия ва спорт жамияти ҳамда унинг қуйи ташкилотлари томонидан бир мунча ижобий ишлар амалга оширилганидан хабарингиз бор, албатта. «Соғлом она — соғлом бола», «Саломатлик», аёллар, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари ҳудудий спартакиадалари, кураш бўйича ҳудудий тармоқ мусобақаси, шунингдек, С.Юсупов хотирасига бағишланган болаларнинг футбол мусобақаси шулар жумласидан.

Ҳозирги кунда вилоят касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти тизимида 561 та жисмоний тарбия жамоаси ва спорт клубларида 38 минг 750 нафарга яқин меҳнаткаш ва уларнинг оила аъзолари оммавий спорт ишларига жалб этилган бўлиб, уларнинг 17 мингдан кўпроғи қишлоқ ёшларидир.

2010 йил якунига бағишланган тадбирда таъкидланишича, мазкур мусобақаларда 80 минг саккиз юздан ошиқ киши қатнашган бўлиб, хусусан, Таълим ва фан, Соғлиқни сақлаш, Ёқилғи-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаларида оммавий спортни ривожлантиришга эътибор кучайиб, меҳнаткашлар ўртасида ўтказилаётган тадбирлар бир мунча кўпайган.

Кези келганда, вилоят касаба уюшмаси спортчиларининг республика ҳамда халқаро мусобақаларда кўрсатаётган натижалари ҳам салмоқли бўлганлигини таъкидлаш лозим. Касаба уюшма вакилларидан чирчиклик дзюдочилар Мирзоҳид Фармонов Хитойда ўтказилган Осиё ўйинларида кумуш, Наврўз Жўрақобилов эса бронза медали билан тақдирланган, Тошкент Давлат аграр университети талабалари Диёдора Меликулова ва Бахтиёр Менглиқуловнинг ўзбек кураши бўйича Францияда ўтказилган мусобақада олтин ва бронза медалларини қўлга киритгани диққатга сазовордир.

— Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили ҳам мазмунли ўтишига ишонамиз, — дейди Тошкент вилоят касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти кенгаши раиси Акром Шердонаев. — Меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш, оммавий жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш, мусобақа ва спартакиадаларни кўпроқ қуйи ташкилотларда ўтказишга эътибор қаратилмоқда. Бир сўз билан айтганда, «Оммавийликдан катта спорт сари» шиори остида ишлаймиз.

Тадбир сўнгида 2010 йилда юқори натижаларга эришган касаба уюшма спортчилари ва мураббийлар рағбатлантирилди.

Назира БОЙМУРОДОВА,
«Ishonch» мухбири

Касбга садоқат

Умри бежиз оқар сувга қиёслашмайди. Ҳаёт ташвишлари, хизмат вазифаси билан бўлиб, йиллар ўтиб кетганини билмайсан киши.

Эҳтиром

Тарих шиддати олдида арзимасдек туюлган вақтда елкадош, ҳамфикр ва маслакдош бўлиб ишлаган жамоадошингиз билан хайрлашиш осон кечмайди.

Фарида Аҳадова — ана шундай аъзолардан. Опа умрининг асосий қисмини савдо соҳасига, аниқроғи, Савдо ходимлари ва тадбиркорлар касаба уюшма тармоғига бахшида этди. Ўн бир йил мобайнида тармоқ касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Самарқанд вилоят вакиллигини бошқарди. Ўтган давр мобайнида Ф.Аҳадова касаба уюшма аъзолари сонини ошириш, уларнинг ижтимоий ҳимояси, соғлом, баркамол авлодни камол топтиришда кўплаб хайрли ишларни амалга оширди.

Фарида опа вақтини беҳуда ўтказмайди. Ўз билим ва тажрибасини ёшларга ўргатиб, кўплаб шогирдлар тайёрлади. Солиҳ фарзандлар тарбияси билан шуғулланди.

Тармоқ касаба уюшмасида узоқ йиллар ҳалол меҳнат қилган опа яқинда иззат-икром билан нафақага кузатилди.

— Сиздан касбга садоқатни, тўғрисўзликни, одамийликни ва энг асосийси, муомала маданиятини ўргандик, — дейишди шогирдлари эҳтиром билан анъанавий гулдасталарни тақдим этишар экан.

Мамашариф НЕЪМАТОВ,
Савдо ходимлари ва тадбиркорлар касаба уюшмаси Марказий кенгашининг Булунғур туманидаги вакили

Коллеж ўқувчилари учун қулайлик

Фарғона вилоятидаги 2-Марғилон тиббиёт коллежи ётоқхонаси — турар жойида ўқувчи-ёшлар учун барча шарт-шароит яратилган.

Тиббиёт коллежида 1 минг 449 ўқувчи ҳамширалик иши, даволаш ва лаборатория диагностикаси йўналишида таҳсил олмоқда. Ўқувчилар учун 160 ўринли ётоқхона барпо этилган. Бу ердаги кутубхона, тиббий хизмат пункти ва ошхонада яратилган қулайликлар туфайли ўқувчилар ўзларини «ўз уйидагидек» ҳис қилади. Улар бўш вақтини спорт, пазандалик, чеварчилик тўгаракларида мазмунли ўтказиш учун барча имкониятлар яратилган.

Суратларда: коллеж ётоқхонаси; коллеж ўқувчилари спорт тўгарагида.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар

Ҳордиқ маскани

Қарши туманидаги Кожор қишлоғида яшовчи тадбиркор Ёркин Ҳамроев ташаббуси билан каровсиз бино таъмирланиб, қишлоқ қарияларининг учун дам олиш масканига айлантирилди. Бунга тадбиркор томонидан 70 миллион сўм маблағ сарфланди. Ҳордиқ масканида нуронийлар учун барча шарт-шароит яратилган.

Савдо дўкони, чойхона, маърифатхона кексалар хизматида. Яқин кунларда мажмуа атрофи кўкаламзорлаштирилиб, гулзорга айлантирилиши режалаштирилган.

Худойберди НАЗАРОВ, меҳнат фахрийси

рак, ярим йил, йил).

4.5. Ходимлар учун махсус танаффуслар ўрнатиш.

4.6. Ходимларни иш вақтидан ташқари вақтлардаги, кечки ва тунги вақтдаги, дам олиш ва байрам кунларидаги ишларни бажаришга жалб этиш тартиби.

4.7. Йиллик асосий ва йиллик асосий узайтирилган таътилларнинг энг кам муддати.

4.8. Йиллик қўшимча таътиллар олиш ҳуқуқини берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати, қўшимча таътиллар муддати, уларни бериш тартиби ва шартлари.

4.9. Табиий-иқлим шароитлари оғир ва ноқулай жойларда ходимларга йиллик қўшимча таътил бериш тартиби.

4.10. Меҳнат таътили уларнинг хоҳишига кўра ёзги ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтда бериладиган ходимлар тоифаларининг рўйхати (Меҳнат кодексининг 144-моддасида кўрсатиб ўтилганлардан ташқари).

4.11. Йиллик меҳнат таътиллари учун ҳақ тўлаш муддатлари.

4.12. Йиллик қўшимча таътилларни олиш ҳуқуқини берадиган иш стажини ҳисоблаб чиқаришнинг алоҳида қоидалари.

4.13. Ходимларга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил бериш шартлари. Муддати икки ҳафтадан кўп бўлган иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган таътиллар вақтини ҳам йиллик асосий таътилни олиш ҳуқуқини берадиган меҳнат стажига қўшиш шартлари.

4.14. Уларнинг хоҳишига кўра иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил муқаррар тартибда берилиши лозим бўлган ходимлар тоифалари рўйхати (Меҳнат кодексининг 150-моддасида кўрсатиб ўтилганлардан ташқари).

4.15. Меҳнат шартномаси бекор қилинганда (шу жумладан унинг муддати тугаши муносабати билан ҳам) ходимнинг хоҳишига кўра, йиллик асосий ва қўшимча таътилларни бериб, ундан кейин меҳнат муносабатларининг бекор қилиниши.

V. МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ. КАФОЛАТЛИ ТЎЛОВЛАР ВА КОМПЕНСАЦИЯ ТЎЛОВЛАРИ

5.1. Меҳнат ҳақи шакли ва тизими. Нархларнинг ўзгариб бориши, инфляция даражаси, жамоа шартномаси билан белгиланган кўрсаткичларнинг бажарилишига қараб меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солиш механизми.

5.2. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг тариф сеткалари. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг Ягона тариф сеткаси янада такомиллаштирилганда корхонанинг тариф сеткаси ҳам қайта кўриб чиқилиши борасида иш берувчи ва касаба уюшма қўмитасининг мажбуриятлари.

5.3. Тариф сеткаси нуллик разрядининг мазкур корхонада ўрнатиладиган ставкаси, ўртача иш ҳақини етказиладиган даражаси.

5.4. Меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф ва тарифга қўшимча қисмлари ўртасидаги нисбат.

5.5. Иш ҳақини тўлаш муддатлари:

5.6. Иш берувчининг айби билан ходимга ҳақ

6

Буклаш чизиғи

— ходимлар орасида туризмни ривожлантириш.

10.3. Соғлом турмуш тарзини тарғибот қилиш борасида тарафларнинг мажбуриятлари (масалан, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш учун шароит яратиш, меҳнат жамоасида ишлаб чиқариш гимнастикасини жорий этиш, корхона балансида бўлган спорт иншоотлари, стадионлар ва майдончаларнинг фаолиятини ривожлантириш, моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал таъмирлаш, спорт инвентар ва жиҳозларни янгилаш ва ҳоказо).

XI. АЁЛЛАР МЕҲНАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ. АЁЛЛАР ВА ОИЛАВИЙ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРИШ БИЛАН МАШҒУЛ ШАХСЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ВА КАФОЛАТЛАР

11.1. Оммавий тарзда ишдан бўшатиш эҳтимоли мавжуд бўлганда, аёллар ва оилавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларга меҳнат бозорида талаб бўлган касбларга ўқиш, малака ошириш ва қўшимча маълумот олиш, корхонада вақтинчалик ҳамда касаначилик иш ўринларини эгаллаш, тўлиқсиз иш вақти режимида ишлаш учун имкониятлар яратиб бериш.

11.2. Тиббий хулосага мувофиқ, фақат ҳомиладор аёлларни ишга жойлаштириш учун енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омиллари таъсиридан ҳоли бўлган иш ўринлари ажратиш.

11.3. Ҳомиладор аёлларни тиббий кўрикдан ўтишлари учун, уларнинг ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этиш (агар мазкур кўрикни ишдан ташқари вақтда ўтказиш имконияти бўлмаса).

11.4. Икки ёшга тўлмаган болани овқатлантириш учун танаффуслар ўрнатиш.

11.5. Болалик аёлларнинг болани парваришлаш таътилида бўлган вақтини ҳақ тўланадиган йиллик таътили олиш ҳуқуқини берадиган меҳнат стажига қўшиш.

11.6. Нормативда кўзда тутилганидан ташқари аёллар учун шахсий гигиена хоналарини ташкил этиш, соғломлаштириш мажмуалари ва дам олиш хоналарини барпо этиш.

11.7. Бошқа имтиёзлар.

(Масалан, кўп болалик аёлларга моддий ёрдам кўрсатиш, улар учун қўшимча тиббий хизмат, санаторий-курортларда бепул даволаниш, қисқартирилган иш вақти, ҳақ тўланадиган қўшимча таътиллар (дам олиш кунлари) жорий этиш).

XII. ЁШЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ВА КАФОЛАТЛАР

(Мазкур бобда «ёш ходимлар», «ёш мутахассислар», «ёш оилалар» тушунчалари мезонларини белгилаб олиш мақсадга мувофиқдир).

12.1. Корхонанинг ишида ва ривожланишида ёш мутахассислар иштироки самарасини янада ошириш ҳамда ёшларни ижтимоий ҳимоя масаласи ечимини топиш мақсадида томонлар қуйидагиларга келишиб олдилар:

— Халқаро меҳнат ташкилотининг 138, 182-сонли Конвенцияларига биноан ишга қабул қилиш учун энг кичик ёшга риоя этиш ҳамда болалар меҳнатининг оғир шаклларини тақиқлаш юзасидан аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш;

11

Қирқиш чизиғи

ва бошқа ҳолларда) ходимга бериладиган кафолатлар.

5.15. Қишлоқ хўжалиги ишларига жалб этилган ходимларнинг ўртача иш ҳақини сақлаб қолиш;

(Агар жамоа шартномасида корхона «молиявий аҳволи» ёки «ишлаб чиқариш кўрсаткичлари» ёмонлашган тақдирда қўшимча ва устама тўловлар бекор қилиниши кўзда тутилган бўлса, шартнома матнида бу тушунчалар нимани англатиши изоҳлаб берилиши керак).

VI. МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ

6.1. Ходимлар томонидан меҳнат вазифаларининг бажарилиши меҳнат шартномалари, таркибий бўлинмалар тўғрисидаги низомлар, мансаб йўриқномалари, корхона Низоми ҳамда Ички меҳнат тартиби қоидаларига биноан таъминланиши ва назорат қилиниши борасида тарафлар мажбуриятлари.

6.2. Иш берувчи мажбуриятлари:

6.2.1. ходимларни ишдаги муваффақиятлари учун тармоқ ва давлат мукофотларига тақдим этиш;

6.2.2. ходимларни меҳнатдаги ютуқлари учун ҳамда юбилей саналарида (50, 55, 60 ёшга тўлганда):

— пул мукофотлари билан;
— ташаккур эълон қилиш билан;
— қимматбаҳо совғалар билан;
— корхонанинг санаторий-профилакторийсига, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг санаторийлари ва дам олиш уйларига йўлланмалар тақдим этиш йўли билан рағбатлантириш.

VII. МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ ТАРАФЛАРИНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ

7.1. Бахтсиз ҳодиса оқибатида ходимнинг соғлиғига шикаст етказилганлиги ёки унинг вафоти муносабати билан бир йўла бериладиган нафақанинг миқдори.

7.2. Иш берувчининг зарар етказилган чоғдаги аниқ ҳолатларни ҳисобга олиб, айбдор ходимдан зарарни ундиришдан қисман ёки тўлиқ воз кечиш ҳуқуқини тартибга солиш.

7.3. Тўлиқ моддий жавобгарлик ҳақида шартнома тузиладиган ходимларнинг (агар улар бевосита пул ёки товар қимматликлари билан муомала қиладиган бўлсалар) тоифалари рўйхати.

7.4. Бевосита пул ёки товар бойликлари билан муомала қилувчи ходимлар томонидан ишлар биргаликда бажариладиган бўлса, жамоа (бригада) моддий жавобгарлиги жорий этилиши мумкин бўлган бўлинмаларнинг рўйхати.

VIII. МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ

8.1. Иш жойларидаги меҳнат шароитларини, меҳнат муҳофазасини ва хавфсизлик техникаси аҳволини яхшилаш бўйича тадбирлар ўтказиш учун зарур бўлган маблағ ва ашёлар ажратилишини кўзда тутиш ва уларни ишлатиш тартиби.

8.2. Меҳнатни муҳофаза қилиш фондини барпо этиш.

8.3. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакилларни сайлаш тартиби, шартлари ва меъёрлари.

8.4. Меҳнат шароитлари ва муҳофазаси

8

Буклаш чизиғи

қоидаларига мувофиқ иш жойларини паспортлаштириш ва аттестация қилишни ўтказиш.

8.5. Ходимларни меҳнат муҳофазаси бўйича ўқитиш ҳамда билимларини текшириш ишларини ташкил этиш.

8.6. Ходимларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш борасида жонбозлик кўрсатган меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакилларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириб бориш.

8.7. Ноқулай меҳнат шароитларидаги ишларнинг рўйхати ва уларни бажаришда иш вақтининг муайян муддати, бу ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган сут (ёки шунга тенг озиқ-овқат маҳсулотлари), даволаш-профилактика озиқ-овқати, газли шўр сув (иссиқ цехларда ишловчилар учун), махсус кийим-бош, махсус пойабзал, бошқа шахсий ҳимоя ва гигиена воситаларининг нормалари, таъминот тартиби ва шартлари.

8.8. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 214-моддасига биноан дастлабки тарзда ва кейинчалик вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилиши ташкил қилинадиган касблар, лавозимлар ва ходимлар тоифалари рўйхати.

IX. ИЖТИМОИЙ СУҒУРТА. ИЖТИМОИЙ ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР

(Мазкур бобга киритилган ижтимоий тўловлар миқдорини Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақига нисбатан фоиз ҳисобида режалаштириш, шунингдек, аввалги йилларда ўрнатилган имтиёзларни имкон қадар сақлаб қолиш мақсадга мувофиқдир. Мазкур шартнома мақсадида оилаларнинг кўп болалик ва кам таъминланганлик мезонларини ҳам белгилаб қўйиш мақсадга мувофиқдир).

9.1. Ходимларнинг турли гуруҳлари учун ижтимоий-маиший имтиёзлар, қўшимча ижтимоий суғурталаш, моддий ёрдам кўрсатиш, тиббий хизмат кўрсатиш, дам олиш ва санаторияк-курортларда даволаш, уй-жой қурилиши масалалари ва ҳоказо.

9.2. Корхона ҳисобидан ходимларни санаторий-курортларда, санаторий-профилакторийларда, дам олиш уйларида соғломлаштириш ва дам олдиришнинг аниқ кўрсаткичлари.

9.3. Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан ҳар йили қабул қилинадиган ижтимоий йўналишдаги Давлат дастурларини амалга ошириш учун чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва қатъий бажарилишига эришиш борасида тарафларнинг мажбуриятлари.

(Масалан, 2011 йилни «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» деб эълон қилиниши муносабати билан тегишли тадбирлар режалаштирилиши мақсадга мувофиқдир).

9.4. Ходимларга вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик ҳамда ҳомиладорлик ва туғиш нафақаларини тўлаб бориш бўйича иш берувчининг мажбурияти.

9.5. «Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 10-моддасига биноан ходимларнинг шахсий жамғариб бориладиган пен-

9

Insonga naf keltirish — oliy baxt

Muassis:
O`zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir:
Abduxoliq Abdurazzoqov

Tahrir hay`ati:
Normamat ALLAYOROV, Nosirxon AKBAROV, Muhammad Ali AHMEDOV, Oksana BELAUSOVA, Dovud MADIYEV (Bosh muharrir o`rinbosari), Baxtiyor MAHMADALIYEV, Sog`indiq NIYETULLAYEV, Eson RAJABOV, To`lqin TESHABOYEV, Jahongir SHAROFBOYEV (Mas`ul kotib), Anvar YUNUSOV

Bo`limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti 256-87-63
Huquq va xalqaro hayot 256-03-90
Ijtimoiy-iqtisodiy siyosat 256-87-74
Milliy-ma`naviy qadriyatlar va sport 256-82-79
Xatlar va muxbirlar bilan ishlash 256-85-43
Reklama va e`lonlar 256-87-73

Viloyatdagi muxbirlar:
Andijon + 99897 465 05 68;
Buxoro + 99893 653 50 81;
Jizzax + 99872 360 00 10;
Navoiy + 99893 725 46 40;
Namangan + 99893 415 06 66;
Samarqand + 99866 933 25 04;
Surxondaryo + 99897 458 05 07;
Farg'ona + 99891 679 32 79;
Qoraqalpog'iston Respublikasi va Xorazm + 99862 562 56 75;
Qashqadaryo + 99897 414 30 78

Manzilimiz:
100165, Toshkent shahri, «Buxoro» ko`chasi, 24-uy
E-mail: ishonch 2011@gmail.com

Nashr ko`rsatkichi:
133

Navbatchi muharrir:
T.Shernayev

Navbatchi:
S. Abdurahmonov

Musahhih:
S. Shodiyeva

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi:
H.Abdujalilov

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili:
«Buyuk Turon» ko`chasi, 41-uy.

O`zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro`yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.
Sotuvda erkin narxda.

«Ishonch»dan olingan ma`lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko`rsatilishi shart.
Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

(h) - Tijorat materiallari

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди -20.30

Буюртма Г — 251

21933 nusxada bosildi

ISSN 2010-5002

1 3 4 5